

13/17 December 1923

De Ministers van Arbeid, Handel en Nijverheid en van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, gelet op het bepaalde bij art. 3 van de wet van 2 Mei 1921 (*Staatsblad*, no. 702) tot wettelijke bescherming van het diploma voor ziekenverpleging, hebben goedgevonden het volgende te bepalen:

HOOFDSTUK I.

Betreffende diploma A.

Art. 1. Algemeene ziekenhuizen met ten minste 40 bedden en ten minste 14000 verpleegdagen per jaar kunnen door de Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid als opleidings-inrichting worden erkend.

Art. 2. De voorwaarden, waaronder de erkenning geschiedt, zijn de volgende:

a. In de inrichting wordt door of vanwege de directie voor een geregelde theoretische en praktische opleiding der verplegenden zorg gedragen, beide geregeld bij rooster, die de goedkeuring behoeft van de Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid.

b. De opleiding wordt gegeven door geneeskundigen, eventueel mede door personen, die in het bezit van het diploma A.

c. Het onderwijs moet voldoen aan de in artikel 4 gestelde eischen.

Art. 3. Algemeene ziekenhuizen, die niet het in art. 1 bepaalde aantal bedden en verpleegdagen hebben, kunnen voor een gedeelte der opleiding in aanmerking komen, mits zij ten minste 25 bedden en ten minste 8000 verpleegdagen hebben.

De erkenning geschiedt onder de in art. 2 onder a, b, en c gestelde voorwaarden.

Het diploma wordt niet uitgereikt, tenzij de verplegende, na met goed gevolg het examen afgelegd te hebben, nog een jaar werkzaam geweest is in een volgens art. 1 erkend ziekenhuis.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid kan in ieder bijzonder geval onder door hem te stellen voorwaarden goedkeuren, dat de gedeeltelijke opleiding plaats heeft in andere kleinere ziekeninrichtingen, speciale klinieken of kinderziekenhuizen in het binnen- of buitenland.

Art. 4. Het onderwijs aan de door den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid krachtens art. 3 der wet van 2 Mei 1921, *Staatsblad*, no. 702, erkende ziekenhuizen, omvat een theoretische en een praktische opleiding.

A. De theoretische opleiding wordt gegeven in een cursus van 3 jaren, waarin het geheele programma moet worden onderwezen. Elk jaar wordt een onderzoek ingesteld, waaruit moet blijken of de candidaat voldoende bekwaam is, om tot het volgende gedeelte van den cursus te worden toegelaten.

De theoretische opleiding omvat de volgende vakken:

a. de beginselen van den bouw en de verrichtingen van het menschelijk lichaam en van de gezondheidsleer, voor zoover noodig voor de praktijk en het goed begrip der ziekenverpleging;

b. de algemeene en bijzondere verpleging van lijdens aan in- en uitwendige ziekten, ook van kinderen en zuigelingen;

c. de kennis van de meest belangrijke, ook besmettelijke en andere ziekten, in zooverre de kennis voor de verpleging noodig is;

d. de voedings- en dieetleer;

e. de eerste hulp bij ongelukken;

- f.* het vervoer van zieken;
- g.* de algemeen gebruikelijke heelkundige instrumenten;
- h.* den dienst op de operatiekamer;
- i.* de verbandleer.

B. De praktische opleiding wordt gegeven in dier voege, dat iedere leerling-verplegende bij het einde van zijn leertijd zooveel mogelijk lijders aan allerlei ziekten heeft verpleegd, ten minste 50 van de handgrepen goed heeft verricht, die genoemd zijn in het in bijlage A bedoelde praktijk- en rapportenboekje, zooals dit ten minste eenmaal in de drie jaren opnieuw wordt vastgesteld, en praktisch eenvoudigen ziekenkost heeft bereid.

Art. 5. Om tot het examen ter verkrijging van het diploma te worden toegelaten wordt een afschrift van den Burgerlijken Stand vereischt, waaruit blijkt, dat de candidaat den leeftijd van 23 jaar bereikt heeft.

Tevens wordt vereischt een verklaring van de betrokken directie respectievelijk directies, dat de candidaat een volledige opleiding heeft gevolgd in één of ten hoogste 2 erkende ziekenhuizen. De opleiding mag door de wisseling niet langer dan 3 maanden onderbroken zijn geweest.

De tijd, doorgebracht in ziekenhuizen, erkend ingevolge art. 3, welke ten minste twee jaar moet bedragen, geldt voor de helft van dien, doorgebracht in een bij art. 1 bedoeld ziekenhuis, tenzij de geheele opleiding plaatsgevonden heeft en het examen afgelegd wordt in een ziekenhuis, erkend ingevolge art. 3.

Ook moet worden overgelegd een praktijk- en rapportenboekje, dat ingericht is volgens het in bijlage A vastgestelde formulier, waaruit blijkt, dat de candidaat voldoende praktische ervaring en geschiktheid voor de verpleging bezit.

Art. 6. Zij, die een opleiding hebben gevolgd, welke overeenkomt met de eischen van deze beschikking, worden door de directie van de inrichting, waarin zij werkzaam zijn, tot het examen toegelaten.

Art. 7. De regeling der examens geschiedt door de directie van het ziekenhuis, waarin de candidaten werkzaam zijn, in overleg met de commissie, bedoeld in art. 4 der wet.

De examens worden niet meer dan éénmaal per jaar afgenomen; voor degenen, die voor een half jaar zijn afgewezen, bestaat eenmaal gelegenheid zich tusschentijds aan het examen te onderwerpen.

De examens duren in den regel niet langer dan één uur; zij zijn mondeling en omvatten de onderwerpen, die op den cursus worden behandeld, en die zijn verdeeld in de volgende vier groepen:

- a.* beginselen van den bouw en de verrichtingen van het menschelijk lichaam en van de gezondheidsleer en de voedings- en dieetleer;
- b.* algemeene en bijzondere ziekenverpleging;
- c.* kennis van de meest belangrijke, ook besmettelijke ziekten;
- d.* eerste hulp bij ongelukken, vervoer van zieken, heelkundige instrumenten en verbandleer, dienst op de operatiekamer.

Art. 8. Bij de beoordeeling van de kennis van den candidaat wordt gebruik gemaakt van de volgende cijfers:

- 0 = zeer slecht;
- 1 = slecht;
- 2 = onvoldoende;
- 3 = voldoende;
- 4 = goed;
- 5 = zeer goed,

voor elk van de vier in artikel 7 genoemde groepen; een vijfde groep wordt gevormd door de cijfers voor vorderingen uit het praktijk- en rapportenboekje.

Het gemiddelde bepaalt het eindcijfer, dat niet lager mag zijn dan 3, om te slagen. Geen cijfer mag lager zijn dan 2.

Bij verschil van meening omtrent het verleen van het diploma tusschen de(n) Regeeringsdeskundige(n) en de overige deskundigen, bedoeld in artikel 4 der wet, wordt de beslissing aan eerstgenoemde(n) overgelaten.

Afwijzing wegens onvoldoend examen geschiedt voor een half jaar of voor een heel jaar.

Vóór de uitreiking van het diploma wordt door de(n) geëxamineerde een verklaring ondertekend, waarbij hij (zij) belooft geheim te zullen houden, al wat hem (haar) in zijn (haar) betrekking als verpleger of verpleegster als geheim is toevertrouwd of te zijner (harer) kennis is gekomen.

Vanwege de inrichting wordt gezorgd, dat zoowel voor de opleiding, als voor de examens de noodige leermiddelen, lokalen enz. beschikbaar gesteld worden.

De kosten van het examen bedragen 15 gulden, voor welk bedrag het examen niet meer dan eenmaal kan herhaald worden. Vóór het examen wordt dit bedrag gestort bij den Regeeringsdeskundige(n).

Art. 9. De Regeeringsdeskundigen zijn geneeskundigen.

Art. 10. Zij, die in het bezit zijn van een diploma B, kunnen tot het examen voor het diploma A worden toegelaten na anderhalf jaar werkzaam te zijn geweest in een erkend algemeen ziekenhuis. Bij het examen moet het daarbij vereischte praktijk- en rapportenboekje worden overgelegd en is de candidaat vrijgesteld van een onderzoek naar de kennis van de beginselen en de verrichtingen van het menschelijk lichaam, de beginselen van de gezondheidsleer, de eerste hulp bij ongelukken en de voedings- en diëtleeleer.

De kosten van deze examens bedragen 10 gulden, voor welk bedrag het examen niet meer dan eenmaal kan herhaald worden; vóór den aanvang van het examen wordt dit bedrag bij den Regeeringsdeskundige gestort.

HOOFDSTUK II.

Betreffende diploma B.

Art. 11. Gestichten voor krankzinnigen en aanverwante inrichtingen met ten minste 100 bedden en 34000 verpleegdagen per jaar, psychiatrisch-neurologische klinieken en sanatoria voor zenuwpatiënten met ten minste 60 bedden en 20000 verpleegdagen per jaar kunnen als opleidings-inrichting worden erkend door den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw.

Art. 12. De voorwaarden, waaronder de erkenning geschiedt, zijn de volgende:

a. In de inrichting wordt door of vanwege de directie voor een geregelde theoretische en praktische opleiding der verplegenden zorg gedragen, beide geregeld bij rooster, die de goedkeuring behoeft van de Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw.

b. De opleiding wordt gegeven door geneeskundigen, eventueel mede door personen, die in het bezit van het diploma B; het herhalingsonderwijs, bedoeld in art. 14, kan ook gegeven worden door personeel van lager of middelbaar onderwijs.

c. Het onderwijs moet voldoen aan de in artikel 14 gestelde eischen.

Art. 13. Inrichtingen, als bedoeld in art. 11, die niet het daar genoemd aantal bedden en verpleegdagen hebben, kunnen voor een gedeelte der opleiding in aanmerking komen, mits de gestichten voor krankzinnigen en aanverwante inrichtingen niet minder dan 70 bedden en ten minste 24000 verpleegdagen hebben en de psychiatrisch-neurologische klinieken en sanatoria voor zenuwpatiënten ten minste 40 bedden en 14000 verpleegdagen hebben.

De erkenning geschiedt onder de in art. 12 onder a, b, en c gestelde voorwaarden.

Het diploma wordt niet uitgereikt, tenzij de verplegende, na met goed gevolg het examen afgelegd te hebben, nog een jaar is werkzaam geweest in een erkende inrichting, als bedoeld in art. 11.

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw kan in ieder bijzonder geval onder door hem te stellen

voorwaarden goedkeuren, dat de gedeeltelijke opleiding plaats heeft in inrichtingen die niet ten volle aan de in het eerste lid van dit artikel gestelde eischen voldoen.

Art. 14. Het onderwijs aan de door den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw krachtens art. 3 der wet van 2 Mei 1921, *Staatsblad*, no. 702, erkende ziekeninrichtingen omvat een theoretische en een praktische opleiding.

A. De theoretische opleiding wordt gegeven in een cursus van 3 jaren, waarin het geheele programma moet worden onderwezen.

Elk jaar wordt een onderzoek ingesteld, waaruit moet blijken, of de candidaat voldoende bekwaam is, om tot het volgend gedeelte van den cursus te worden toegelaten.

Bij de theoretische opleiding wordt onderwijs gegeven in de volgende vakken:

a. de beginselen van den bouw en de verrichtingen van het menschelijk lichaam en van de gezondheidsleer, voor zoover noodig voor de praktijk en het goed begrip der ziekenverpleging;

b. de eerste hulp bij ongelukken;

c. de algemeene ziekenverpleging;

d. de voedings- en dieetleer;

e. instrumenten en verbanden;

f. de verpleging van krankzinnigen en zenuwzieken;

g. de verschijnselen bij krankzinnigheid en zenuwziekten;

h. de voornaamste bepalingen van de Krankzinnigenwet.

B. De praktische opleiding wordt gegeven in dier voege, dat iedere leerling bij het einde van zijn leertijd zooveel mogelijk patiënten met allerlei vormen van psychische en nerveuse stoornissen heeft verpleegd, persoonlijk de eerste 30 handgrepen goed verricht heeft en ten minste het praktijk- en rapportenboekje, bedoeld in bijlage B, zooals dit ten minste eenmaal in de 3 jaren opnieuw wordt vastgesteld, en practisch eenvoudigen ziekenkost heeft bereid.

Gedurende het eerste leerjaar van den cursus wordt o.a. herhalingsonderwijs gegeven in de volgende vakken:

a. lezen (nauwkeurig en natuurlijk lezen van een niet te moeilijk stukje proza of poëzie, waarbij gelet wordt op den leestoon en het verstaan van het gelezene, wat moet blijken uit het weergeven van den inhoud);

b. taal (ontleding van eenvoudige zinnen en kennis van de voornaamste rededeelen; eenige kennis van verbuiging en van vervoeging en van de eenvoudigste spelregels, ter voorkoming van grove fouten; duidelijk leesbaar schrift);

c. rekenen (de vier hoofdregels met geheele getallen en eenvoudige gewone breuken. Tiendeelige breuken toegepast op eenvoudige vraagstukken);

d. natuur- en scheikunde (voor zoover noodig voor het volgen der cursussen);

e. nieuwere geschiedenis van het vaderland;

f. aardrijkskunde van Nederland en koloniën.

Van dit onderwijs wordt vrijstelling verleend aan hen, die het eindexamen van eene hoogere burgerschool met driejarigen of vijf jarigen cursus met goed gevolg hebben afgelegd, een school voor uitgebreid lager onderwijs met gunstig gevolg hebben doorlopen of onderwijs hebben genoten, die waarborgt, dat hun kennis ten minste gelijk is aan die welke door het herhalingsonderwijs verkregen wordt.

Art. 15. Om tot het examen ter verkrijging van het diploma te worden toegelaten, wordt een afschrift van den burgerlijken stand vereischt, waaruit blijkt, dat de candidaat op 1 Mei van het jaar, waarin hij examen doet, den leeftijd van 23 jaar bereikt heeft.

Tevens wordt vereischt een verklaring van de betrokken directie respectievelijk directies, dat de candidaat op 1 Mei van het examenjaar ten minste 3 jaar in de verpleging in inrichtingen, als bedoeld in art. 11, werkzaam geweest is en een volledige opleiding heeft gevolgd in één of ten hoogste 2 erkende inrichtingen. De opleiding mag door de wisseling niet langer dan 3 maanden onderbroken zijn geweest.

De tijd, doorgebracht in inrichtingen, erkend ingevolge art. 13, welke ten minste 2 jaar moet bedragen, geldt voor de helft van dien, doorgebracht in een bij art. 11 bedoelde inrichting, tenzij de geheele opleiding plaatsgevonden heeft en het examen afgelegd wordt in een ziekenhuis, erkend ingevolge art. 13.

Ook moet worden overgelegd een praktijk- en rapportenboekje, dat ingericht is volgens het in bijlage B vastgesteld formulier, waaruit blijkt, dat de candidaat de vereischte handgrepen goed heeft verricht en geschiktheid voor de verpleging bezit.

Art. 16. Zij, die een opleiding hebben gevolgd, welke overeenkomt met de eischen van deze beschikking, worden door de directie van de inrichting, waarin zij werkzaam zijn, tot het examen toegelaten.

Art. 17. De regeling der examens geschiedt door de directie van de inrichting, waarin de kandidaten werkzaam zijn, in overleg met de commissie, bedoeld in art. 4 der wet en voor zooveel betreft de data, in overleg met de Regeeringsdeskundigen.

De examens worden niet meer dan éénmaal per jaar afgenomen.

De examens duren in den regel niet langer dan 2 uur, waarvan één uur mondeling theoretisch en één uur praktisch examen afgelegd wordt.

A. Het mondeling theoretisch gedeelte omvat de vakken, die op den cursus worden behandeld en die zijn verdeeld in de volgende 4 groepen:

a. beginselen van den bouw en de verrichtingen van het menschelijk lichaam en van de gezondheidsleer en de voedings- en dieetleer;

b. algemeene ziekenverpleging, eerste hulp bij ongelukken;

c. verpleging van krankzinnigen en zenuwzieken;

d. de verschijnselen bij krankzinnigheid en zenuwziekten en de voornaamste bepalingen der Krankzinnigenwet.

B. Het praktisch gedeelte onderzoekt de kennis der instrumenten en verbanden en doet keuze uit de handgrepen, vermeld in het praktijk- en rapportenboekje.

Art. 18. Bij de beoordeeling van de kennis van den candidaat wordt gebruik gemaakt van de volgende cijfers:

0 = zeer slecht;

1 = slecht;

2 = onvoldoende;

3 = voldoende;

4 = goed;

5 = zeer goed,

voor elk van de vier in artikel 17, sub A, genoemde groepen; een vijfde groep wordt gevormd door het gemiddelde van het cijfer, behaald op het praktische deel van het examen en van de cijfers voor vorderingen uit het praktijk- en rapportenboekje.

Het gemiddelde bepaalt het eindcijfer, dat niet lager mag zijn dan 3, om te slagen. Geen cijfer mag lager zijn dan 2.

Bij verschil van meening omtrent het verleen van het diploma tusschen de(n) Regeeringsdeskundige(n) en de overige deskundigen, bedoeld in artikel 4 der wet, wordt de beslissing aan eerstgenoemde(n) overgelaten.

Afwijzing wegens onvoldoend examen geschiedt voor een half jaar of voor een heel jaar.

Als het gemiddelde eindcijfer tussen 2 ½ en 3 valt, kan (kunnen) de Regeeringsdeskundige(n) een verlengd examen van een uur doen plaatshebben.

Vóór de uitreiking van het diploma wordt door de(n) geëxamineerde een verklaring ondertekend, waarbij hij (zij) belooft geheim te zullen houden, al wat hem (haar) in zijn (haar) betrekking als verpleger of verpleegster als geheim is toevertrouwd of te zijner (harer) kennis is gekomen.

Van wege de inrichting wordt gezorgd, dat zoowel voor de opleiding, als voor de examens de noodige

leermiddelen, lokalen enz. beschikbaar gesteld worden.

De kosten van het examen bedragen 15 gulden, voor welk bedrag het examen niet meer dan éénmaal kan herhaald worden.

Vóór het examen wordt dit bedrag gestort bij den Regeeringsdeskundige(n).

Art. 19. De Regeeringsdeskundigen zijn geneeskundigen.

Art. 20. Zij, die in het bezit zijn van een diploma A, kunnen na anderhalf jaar in een erkende inrichting voor krankzinnigen of zenuwzieken werkzaam te zijn geweest tot het examen voor het diploma B worden toegelaten, mits uit hun praktijk- en rapportenboekje blijkt, dat zij de eerste 30 handgrepen van het praktijk- en rapportenboekje voor diploma B goed verricht hebben; zij behoeven alleen blijc te geven van een voldoende kennis van de verpleging van en de verschijnselen bij krankzinnigen en zenuwzieken en de voornaamste bepalingen der Krankzinnigenweten moeten een practisch examen afleggen. Van het overige gedeelte van het examen zijn zij vrijgesteld.

De kosten van deze examens bedragen 10 gulden, voor welk bedrag het examen niet meer dan éénmaal kan herhaald worden.

Vóór den aanvang van het examen wordt dit bedrag bij den Regeeringsdeskundige gestort.

's Gravenhage, 13/17 December 1923.

De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,
Aalberse.

Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw,
Ch. Ruys de Beerenbrouck